

SPALIO 1916. METŲ.

T. IV.

ATEITIS.

№ 4.

Permaža rimto darbo¹⁾.

Jaunos dienos—neprotingos,
Paklydimais gan turtingos,
Neina žingsniais, bėg riščiai!
Už akių joms neužbėgsi,
Nepavysi, neužrėksi,
O senatvė šit ir čia! (Maironis)

Su pilnomis akimis vilties žiuri į mus—moksleivius visuomenė bei tėvai: visuomenė tikisi susilauksianti naujų darbininkų tautos dirvoje, o tėvai—senatvėj paguodos. Užtai šelpia mus kiek galėdami, rupinasi, galima sakyti, kiekvienu mūsų žingsniu, kad tik mes geriau galėtumėm prisirengti prie darbo visuomenės labui ir savo naudai, kad tik skaičius tokių apsišvietusių darbininkų ateityj vis didėtų. Pavyzdžiui: kad ir šiuo sunkiu didžiojo karo metu, nors dar neprasiblaivė Lietuvos padangės nuo parako dūmų, užpakalyj tebegriauja armotos, jau nuvarginta visuomenė skubina į steigia, vieton užsidariusių naujas mokyklas: Kaune, Vilniuj, Šiauliuose, Panevėžy ir kitur atsidaro gimnazijos, pradedama vėl leisti „Ateitis“—mūsų laikraštis, o tėvai krauna mums kišenėse tankiausiais paskutinius puslėtomis rankomis uždirbtus ir taip reikalingus šiais neramiais

¹⁾ Su skaudamąja širdžia dedame čion šį straipsnį. Kai kam gal jis pasirodys perskaudus. Deja, iš to kas čia pasakyta, daug ką esame patįs matę bei girdę Vilniuje. P. Ukas, geras moksleivijos gyvenimo žinovas, matyt yr radęs panašių ne geistinių apsišvietimų ir Kauniškės moksleivijos tarpe. Taigi ir tariamės šį jo rašinį busiant naudingą visiems lietuviams moksleiviams: ir tiems kurie išdėstomis čia ydomis nėra užsikrėtę, kad jų saugotus; ir tiems, kurie joms yra pasidavę, kad susiprastu ir pasitaisytu. Suklysti jaunam žmogui tai pusė nelaimės; visa nelaimė butu užsispyrus klaidos laikytis.

Red:

laikais skatikus ir siunčia mokintis. Tokiuo būdu, kad ir sumenkėjusi Lietuva, mokina nevieną šimtą abiejų lyčių jaunimo. Prieš karą mokinosi dar daugiau. Kaikurie juok-dariai buvo net pradėję pranašauti, kad Lietuvoj greitai, nebebus kam žemės dirbti, nes visi taps ponais—mokin-tais. Tuo tarpu darbininkų inteligentų kaip nėra, taip nėra. Prireikė pernai rudenį kelių dešimtų mokytojų ir nors rankoves atsiraiteš graibyk po Lietuvą vos ne vos surasta kiek reikėjo. Mat daugelis, pavedę savo Tėvynę Augščiau-siojo globai, į Rusiją išsitraukė. Bet ir ten vargu beg už-tenka kad ir tų pačių mokytojų. Taigi prisėjo daug kur pavesti auklėti mūsų mažutėlius tokiems pedagogams, ko-kius Dievas davė. Kaip prireiks darbininkų inteligentų kokioj nors kitoj srityj, be abejo, bus tas pats. Taigi sa-vaime kila klausimas, kur dingsta tie šimtai gal net tuks-tančiai besimokinančios jaunuomenės (vienose Petrapilės augštosiose mokyklose 19^{14/15} mokslo metais mokinosi apie 200 lietuvių), juk galų-gale pabaigiama kada nors mokin-tis. Mano išmanymu, viena iš svarbiausių priežasčių šito apsireiškimo tai ta, kad mes nemokame kaip reikiant su-naudoti to taip brangaus mokinimosi laiko, o drauge ir jaunystės laiko. Mes įgijame šiokių tokių teorėtiškų žinių, bet neišmokstame tų žinių pritaikinti prie gyvenimo, ne-pažįstame mūsų gyvenimo sąlygų. Užtai pabaigę mokintis neįstengiame Lietuvoj pergalėti betkoki konkurentą ir tu-rime žuti po nežinančia pasigailėjimo gyvenimo našta arba dangintis kur kojos neša, kur akis veda ir jieskoti už sa-ve didesnių Molio Motiejų. Užtai lietuvių inteligentų pil-na visam pasaulyj, tik nėra jų Lietuvoj. O mūsų visuo-menės bei tėvų viltis susilaukti naujų darbininkų vilčia ir pasilieka. Be abejo tam apsireiškimui yra dar daug ir ki-tokių priežasčių, bet ši kartą man jos nerupi.

Kad įsitikrintumėt, jog aš ne iš piršto išlaužiau paminė-tą priežastį, pažiūrėkit, meldžiamieji, ką veikia mūsų mok-sleivija vasaros metu, atastogomis, ką dirbą šventadieniais arba sugrįžę iš mokyklos. Tik atsargiai! Nepasirodykite, kad nepučiat su jais į vieną dudelę, nes bematant viskas bus taip užmaskuota, jog galėsite pamanyti, kad visam pa-saulyj nerasi didesnių idealistų. Ir be abejo, suklysite, kaip daugelis kitų.

Pirmiausiai pastebėsite, kad mūsų moksleivija tankiausiai neseka visuomeninio gyvenimo, neisiinteresuoja Lietuvos reikalais ir nepažįsta jų; be romanų, kitus dalykus, skaito labai mažai. Visą liuosą laikelį praplepa, prasivalčioja, prakortuoja arba pragirtauja. Labjausiai išsiplatinęs plepėjimas, tai yra tuštų pasikalbėjimai su draugais. Tankiausiai kalbama ištisus vakarus, ištisas dienas ir vis rusų pasakymu „iš tuščio į dyką“. Sako, jog apskritai visi lietuviai labai linkę prie plepėjimo, bet jau tarp moksleivijos — tai epidemija, kuria užsikrečia beveik kiekvienas, ypač pakliuvęs tokion draugijon. Čia vaikinams netik neapsileidžia, bet dar perviršija juos merginos. Paprasčiausi tema plepėjimui — Amuro žygiai. Kiauras dienas taip ir skamba: Jonukas myli Onytę, Onytė — Petruką, Petrukas myli Marytę ir tęsiama taip, lyg nuobodžiuko pasakėlė. Neretai pasikviečiama talkon ir kortas arba ramunėlių bei dobilų žiedus. Dėstoma — lipdoma įvairių įvairiausiais budais tos nelaimingos kortos ir paskiau aiškinama, kartais net kalama atmintinai, kas mylėjo, kas mylės, koks pames, koks naujas atsiras, kiek iš viso bus ir t. t. Arba vasaros metu pripešiojama pilnos postalės žiedų lapelių pakartojant kokį šimtą devynios dešimtis devintą kartą vieną ir tą patį: myli — nemyli, savąja (savuoju) pavadins — velniop nuvarys“. Visus burimus-spėjimus, kuriuos žino mūsų moksleivija, netik šiame straipsnelyje, bet ir ant jaučio odos tur but sunku butu surašyti.

Taip dalykams stovint, išsidirba kokia tai keista, savotiška pažiūra ir į vaikinų santykius su merginomis. Prakilniausi, brangiausi žmogaus jausmai suminama purvynan, sušluojama šiukšlynan. Nes panašiai laiką leidžiant, daugiausiai pasisekimo bei įtekmės turi gyvenimo atmatos šiukšlės, kurioms vieta tik šiukšlyne, o jauna siela begalo greit nuo jų užsikrečia. Nedrįsčiau pasakyti, jog jau dabar mūsų moksleivijos tarpe išsiplatinus paleistuvystė (atskirų faktų yra). Bet kad dorai užduotas didelis smugis — visiems aišku. Jau plačiai žinoma ir praktikuojama: „Neues Städtchen — neues Mädchen.“ Sakoma ir klausoma su pasigirėjimu nešvariausių anekdotų, nuo kurių gal net karčiamos sienos paraustu. Dainuojama užgaunančios doros jausmus dainuškos. Kiekvienas, kad ir gražus pasakymas,

pavartotas paprasčiausiai minčiai išreikšti, savaip suprantamas, iškraipomas. O kas skaudžiausia—tai kad neganato, jog dainuojama nešvarios lietuviškos dainuškos arba svetimtautiškos, surinktos daugiausiai iš Vilniaus Šumano statomų operėčių, kurios irgi uoliai lietuvinama, bet dar kraipoma nešvariojon pusėn tos gražiosios, prakilniosios senovinės mūsų bočių dainos. Matyt dabartinis mūsų jaunimas kitaip jaučia, kitaip gyvena, negu senovės, ir kad išreikšti tuos jausmus, vargus, rūpesčius nebeužtenka senovinės dainos minties—reikia ją mainyti. Pavyzdžių tokio minties kraipymo net nepatogu čia minėti. Antra, ir reikalo nėra — kiekvienas, man rodos, jų žino bent po puskapį. Tuo tarpu dainuoti gražias dainas, žaisti taip įvairius mūsų žaidimus retai kas iš moksleivių temoka ir nesistengia išmokti. Jiems čianai nėra gyvumo, įvairumo, labai nuobodu, perprasta.

Atsiminkime dar kiek vakarų praleidžiama prie šaškių, šachmatų, kiek sudilinama kortų, ištuštinama bonkų—ir bus apypilnis paveikslas, kaip daugumas mūsų moksleivijos arba kątik pabaigusių mokintis rengiasi gyveniman. Užtai galų-gale prieita net prie to, jog didelė dauguma mūsų bent kiek prasilavinusių merginų iškalė atmintinai ištrauktą bala žino iškur pasakymą, kad: „Mergina yra patraukianti tik tol, kol nieko rimto nedirba“, ir visomis pajiegomis stengiasi tą pasakymą vykdyti gyvenime. Vaikinai, vietoj kad griauti tą nelemtą išsisvajojimą, išsidirbo sau irgi beveik taisyklę, kurios prisilaiko net ir taip vadinami „rimtieji“, jog „su merginomis nieko rimto negalima kalbėti“. Tai faktai! o faktų nereikia idealizuoti. Tai gi belieka tik sušukti drauge su dainiamis: „Oi reikia, mums reikia jaunimo doraus, kaip ažuolui lapų žalių!“...

Vienok toliau taip buti negali. Nors ir beveik viskas vėjais nuėjo, kas buvo padaryta šioj srityj prieš karą—nereikia nusiminti ir drąsiai pradėti darbas išnaujo. Juk po karo reikės labai dang darbininkų. Užtai mes kuriuos Apveizda lig šiol gyvus, sveikus išlaikė ir duoda dar progos šiuo nepaprastai sunkiu laiku mokintis, meskime šalin visokius plepalus ir panašius dalykus, imkimės rimtesnio darbo. Skaitykime kuo daugiausiai savosios literatūros, susipažinkime su Lietuvos gyvenimu, jos vargais

rupesčiais ir prisirengkime prie jų, kad nereiktu, kaip seniau kad buvo, neradus, teisingiau, nesugebėjus rasti sau duonos Lietuvoj—bėgti svetur, o brangią tėvučių šalį, kur, anot dainiaus: „Vargai šakoja, vargai lapoja, vargai varvarteliuos žydi“, apleisti, palikti nežinomam likimui. Pasiekimui šio tikslo yra daug kelių, apie kuriuos gal pakalbėsime kitą kartą plačiau.

Galop, jeigu kam ir netaip jau labai rūpētu visuomenės labas, Lietuvos reikalai, tai vien delto, kad mokėti užsidirbti bent sau pačiam, savo šeimynai tinkamą duonos kąsnį, reikia rimtai rengtis prie gyvenimo, prie kovos dėl buvo. Argi mes kasdien nematome žmonių, kurie, prašvilpę savo jaunas dienas, kenčia vargą visą gyvenimą, nes negali užėmime geresnių vietų konkuruoti su kitais ir tokie tankiausiai žuva gyvenimo bangose. Kas prašina—nebegrižta; ką jaunas pražiopsojai—senas nebepavysi. Juk jaunystė, tai gyvybės žiedas, tai mūsų dabartis, užtai naudokimės ja taip, kaip Dievas įsakė.

J. Ukas.

Tautos daina—tautos jiega.

Nuskambėjo daina, kuri tryško iš pačios tautos sielos; nuskambėjo tautos daina. Seniai išmirė, kurie ją tvėrė. Daugumas jų užmiršta, ir jų vardus vėjai išpustė. Bet neliovė dainavę jų dainų. Tose dainose tebegyvuoja didi karaliai, mirties nebija didvyriai, skaisčios mergelės bei berneliai. Tos dainos dainuoja apie vyrų narsą, moterų dorą, meilės karštį. Tautos daina linksmina, džiugina, bet ji virkdo, liudina ir graudina širdį.

Tautos siela dainoje džiaugiasi ir guodžiasi. Ji nugieda dangun. Ji dainuoja apie augštus daiktus, ji pakelia žmogaus krutinę,

Dainoje atsispindi tukstančiai kasdien įvykstančių likimų.

Dainoje didi ir amžina išmintis: ji, kaip niekados nesėstančioji teisybė, žengia per šimtmečius. Daina gyveno namie, tyliame šeimų gyvavime, klestėjo dirbant ir linksminant, bet vis su tyliu svajojančiu rimtumu. Bet pakilo gatvėje balsų, šiurkščių, draskių, stambių arba blaurių ir nubaidė tautos dainą.

Smuklė nustumė šaliu šeimą.

Pasigirdo biaurios girtų dainos gatvėse. Girtų pasileidimas ir godi gašlybė gaminosi biaučių dainų; jos susidėjo iš purvo bei ištvirtusių jausmų. Ir jei kas mano, kad tas dainas tedainuoja tiktai tautos padugnės, tegu pasiklauso paikšų ir besmegenių samprotavimų ir „operetninkų“. Tas dainas rėkauja vaikpalaikiai gatvėse, jas niunioja net mūsų moksleiviai. Naujoviškoji operetė išdildė paskutinius likučius skonies. Josios eiliavimas ir muzika niekam netikę. Didesnė jų dalis sudurstyta iš kvailysčių, gašlybės ir bukumo. Išsiilgusi muzikos ausis tegirdi visur tiktai tenksmą. Tauta tartum pasotinta, bet jos siela kas kartas vis labiau alksta.

Tiktai žvilgterkite, kaip gyvena mažieji, kaip ten yra pražuvusi tikroji kudiškystė, kokie visi mūsų vaikai seniai, kaip jie postringauja, kaip jie lenda į akis, kokie nevykę jų žaislai. Ir kaip jie gali buti kitoki, kad aplinkui nuolatai girdi begėdiškas dainas, mato girtavimus, gašlavimus! Čia jums raišlus prirodymas, kad proto išmiklinimas—tai dar toli ne kultura. Įgijimas žinios — tai ne išdirbimas doro budo, tai dar ne tikras žmoginimas: dar čia truksta širdies, sielos, grožės, smogės. Juo jaunuomenėn diegiame daugiau šalto protavimo, juo labiau vėsta jos siela. Jeigu jaunuomenė dainuotu tautos dainas, tai ji taptu jauna linksma, ji pajau-nėtu, ji vėl išmoktu gardžiai iš širdies juoktis. Kulturoje yra atsiradę raukšlių ir rintų, kuriuose gludi pasaulio skausmas, ir kablumas.

Tos raukšlės, tie rintai reikia ištaisyti, išdainuoti. Gyvybė turi skambėti dainomis, daina turi drauge vaikščioti ir drauge dirbti, kad ritmas atgaivintu jiegas.

Be to miestuose nunai mašinos nusmelkia dainas. Fabrikuose, kame dunda tekiniai, tauška kujai, barška ratai, dainai nebėra vietos. Todėl juo garsiau turi skambėti daina, darbą pabaigus. Gražus yra vyrų chorai, grožimės moteriškais ir maišytais chorais. Vyriškieji dainininkų chorai neprivalo sakioti paskui kompozitorius, paskui techniką ir visus jos prasimanymus.

Tautos daina—tai gražiausias dvasios kultūros žiedas. Iš jos tryška dvasiai penas ir palaima. Ji yra gimusi iš tautos troškimų gelmės, ji tikroji, atviroji tautos gamtos byla. Jos gausmų bangose atgimsta, pajauinėja suvargusi žmogaus širdis, nuslėgta sunkaus buvimo. Senovės galybė dainose gyvuoja drauge su gražiausiais dvasios kultūros apsiareiškimais. Ji dainuoja apie tautą, apie tėvynę, apie gimtą šalėlę, apie tėvų namelius. Kildama iš senovės gadynių, ji skelbia žmo-

gaus kentėjimus ir klaidžiojimus, žuvasias jo viltis ir žemiškų daiktų nyklumą. Bet ji juokiasi pro ašaras, pilna augštos išminties, ir joje visados skamba viltis—atgijimas gamtos pavasaryje.

Tautos daina—kaip malda: ji paguodžia, pastiprina. Ji šimtmečius jungia daiktan; ji tikra tautos byla, visiems suprantama, kurie nori klausyti iš gilumos, kurie siela girdi.

Tautos daina, tai tautos gyvybės išraiška, tai išraiška noro gyventi, tai tautos upo ritmas, kurs yra tapęs skambėjimu. Tautos daina—tai tautos džiaugsmų suma. Jei žusta daina, pražuvęs yra ir tautos džiaugsmas. Tauta, kuri mėgsta ir dainuoja savo dainas, išlieka galinga ir laiminga.

Jeigu darbo dienomis dainas nusmelkia darbas ir nuolalsis, tai švėskime šventadienius ir paverskime jas dainų dienomis—džiaugsmo dienomis.

Tai yra valandos, kada kunas po darbų, laisvas nuo dulkių ir nuo bildėsio gali, atsirasti gamtos prieglobstyje, gali kvėpuoti tyru oru saulutės spinduliuose, ir širdis gali justiesi laiminga dainos gausmuose. Nes per savaitę turi dirbti ir tylėti, turi skubėti, turi sukti galvą, taigi sekmadienį reikia dainuoti, reikia juoktis ir verkti, reikia džiaugtis ir gaivintis dargi ašaromis. Laiminga, raminanti dainos filosofija suteiks naujų jėgų.

Gamta ir daina gydo nuo visokio kentėjimo.

Vacl. Kar-lis.

Kaunas, 15. 7. 16.

Kas tai yra istorija?

„Gyvename istoriškai laikais. Jie padarys beabejo daug svarbių permainų visoje Europoje“ Taip kalbant šiandiena daug ką tenka išgirsti. Žodžiai „istorija“, „istoriškas“ virto mados žodžiais ir jie vartojama įvairiomis prasmėmis. Todėl tariamės busiant neprošali trumpai paaiškinus čia, kas tai yra istorija?

Laiko žvilgsniu šis klausimas toli nenaujas. Jį jau gvildeno senoj Romoj Ciceronas. Šio filosofo pasakymu—istorija yra tai „amžių liudytoja, tiesos šviesa, atminimo

gyvybė, senovės pranešėja, gyvenimo mokytoja¹⁾ Tuose žodžiuose yra daug tiesos, tik, deja, jie į pastatytąjį klausimą nevisai teatsako; mat juose labiau nurodoma istorijos naudingumas, nekaip jos esybė. Kitaip sakant Cicerono žodžiuose turime ne istorijos definiciją, bet gražbylišką jos pagyrimą. Mokslui to neužtenka. Jis ieško moksliško tikslumo. Iš čia ir kila klausimas: kas gi yra istorija mokslo žvilgsniu.

Į tai atsakoma nevienai. Musų išmanymu, jei negeriausias, tai bent aiškiausias atsakymas bus šis: istorija yra tai tikėtinas ir sutvarkytas pasakojimas apie žymesnius dalykus bei atsitikimus kokioj nors žmonių gyvenimo bei veikimo srity.

Vadinama istorija tikėtinu pasakojimu, nes ji reikalingas sau žinias semia iš tikrų bei kritiškai patikrintų šaltinių (senovės raštų, knygų, užrašų, antrašų ir kitokių praeitų amžių paminklų), ir visa tai stengias atpasakoti bešališkai, kaip dalykai ištikrųjų yra įvykę, o ne kaip kam nors iš šalies atrodo. Tuo istorija skiriasi nuo netikėtinų pasakų, legendų bei pamfletų.

Vadinama istorija sutvarkytu pasakojimu, nes joje atsitikimai dėstoma nekaip pakliun, bet tam tikron, eilėn, parodoma atsitikimų priežastis ir pasekmės, nustatant vienus su kitais tam tikrą sąryšį. Tuo istorija skiriasi nuo metraščių, chronikų, atsiminimų, bei šiaip jau palaidų užrašų apie praeitus laikus.

Vadinama istorija pasakojimu apie žymesnius atsitikimus, nes istorijos turinį sudaro ne visa kas buvo, bet tik tokie atsitikimai, kurie turėjo didelę svarbą bei įtaką, kurie žymiai pastumėjo žmonių gyvenimą bei veikimą pirmyn. Tuo istorija skiriasi nuo dienraščių, pranešančių netik apie svarbius įvyksnius, bet ir apie įvairius dienos niekniekius.

Galop priduriama jog istorija yra pasakojimas apie žymesnius atsitikimus, kurioj nors žmonių gyvenimo veikimo srity. Tais žodžiais nurodoma, jog kiek yra žmonių gyvenimo bei veikimo sričių, tiek

¹⁾ Testis temporum, lux veritatis, vita memoriae, nuntia voluntatis, magistra vitae.

bus ir istorijos rušių. Nuo to, iš kokios srities imama tie žymesni atsitikimai bei dalykai, pridera taip istorijos turinys kaip ir jos vardas. Jei tie atsitikimai bus iš žmonijos gyvenimo, — turėsime visuotinąją istoriją, jei iš Lietuvos bei bažnyčios praeities, turėsime Lietuvos bei Bažnyčios istoriją, jei iš dailės, mokslo bei literatūros srities, — turėsime dailės, mokslo bei literatūros istoriją ir t. t. ¹⁾

Be augščiau išdėstytojo yra ir kitokių istorijos supratimų. Taip vieniems ji yra mokslas apie žmonių draugijų istoriškojo gyvenimo dėsnius), kitiems — „mokslas apie pasaulinę ir tautinę civilizaciją“ (Guizot) tretiems — „kelias į tautinę sąmonę“ (Schelling) ir tt.²⁾

Visuose tuose istorijos sąvokojimuose kalbama vien apie žmonių draugijas, žmonių darbus bei veikalus; kitaip sakant istorijos veikėjais pripažįstama vien žmonės; jie vieni tematoma ant istorijos scenos. Ar tai tiesa? Bent ar visa tiesa?

Mūsų išmanymu butu čia visa tiesa, jei kas galėtų išrodyti, jog istorijoje vieni tik žmonės teveikia ir joki augštesnė galybė ten nesikiša ir nedalyvauja. Bet to ligšiol nieks da neišrodė ir išrodyti negali.

Delei to giliau manantieji krikščionis mokslavyriai jau nuo senų senovės yr priėję prie įsitikrinimo, kad matyti istorijoje vien tik žmonių darbus — tai tik pusė tiesos, kad pilna tiesa bus prileidus šale žmonių — taipgi ir Dievo veikimą. Tokią pažiūrą į istoriją pirmutinis yr išreiškęs šv. Augustinas savo plačiame veikale „apie Dievo miestą“ (De civitate Dei). Juo pasiremdami vidurinių amžių francuzų istorikai savo krašto istoriją buvo pradėję vadinti „gesta Dei per Francos“ — Dievo veikalai francuzų rankomis. Šis trumpas ir dailus pavadinimas tinka lygiai gerai taip kitų tautų istori-

¹⁾ Prof. Platonovas savo veikale „Лекции по Русской истории Изд. 3, СПб. 1913 стр. 3, duoda šitokią dar istorijos definiciją: История есть наука, изучающая конкретные факты въ условияхъ времени и мѣста и главной цѣлью ея признается изображеніе развитія и измѣненій жизни отдѣльныхъ историческихъ обществъ и всего человѣчества. Tai tinka vien politiskai ir socialiai istorijai, bet kitoms rušims, k. š. dailės, mokslo, literatūros istorijai neatsako. Todėl mūsų išmanymu, augščiau tekste paduotoji istorijos definicija yra geresnė.

²⁾ Šk. Platonovo op. c. 3 p.

joms kaip ir visuotinajai bei bažnytinei istorijai. Visuotinoji istorija tuo žvilgsniu bus ne kas kita, kaip *gesta Dei per nationes*—Dievo veikalai tautų jiegomis atlikti; Bažnyčios istorija—*gesta Dei per Christi fideles*—Dievo veikalai krikščionių pastangomis įvykdinti.

Ir ištikrųjų augštesniu žvilgsniu imant; ką gi mums rodo istorija, jei nenuolatinį Dievo veikimą, kuriuo Jisai, kaip rupestingas Tėvas, nepaliauja amžiais vedęs žmoniją prie iš augšto jai pastatytojo tikslo.

Tiesa, netikėlis gali sau užmerkęs akis sušukti: aš nematau Dievo istorijoje ir nežinau, ar Jis kišasi į žmonių veikalus. Bet mums krikščionims, kaip nesunku yra atspėti neregimoji Dievo galybė iš Jo sutvorto regimo pasaulio, taip lygiai lengva patėmyti ir neregimasai Dievo veikimas žmonijos istorijoje. Tuo žvilgsniu gamtos ir istorijos knygi labai paneši į viena antrą.

Ypač pastaroji iš jų pirštu prikišamai nurodo Dievą; žmonijos valdoną ir auklėtoją. Nes viena iš dviejų: arba žmonijos istorija turi kokiąprotingą tikslą, arba neturi jokio. Jei neturi jokio, tai viskas pasauly daros aklų jieų veikimu ir pati istorija tuomet yra jau nebe mokslas, bet netvarkinga palaidų atsitikimų kruva, žmogui visai nenaudinga ir nereikalinga. Suvis kas kita, jei istoriškai atsitikimai kalas tam tikro Augščiausios Išminties pramatytoj tvarkoj. Tuomet kiekviena tauta, ir kiekvienas žmogus, kad ir atsidavę savo artimiausiems jieskiniams, bet Dievui jų likimą ton ar kiton šalin neregimai kreipiant, patįs to nejausdami padeda žmonijai išpalengvo artintis prie jai Dievo skirtojo tikslo. Kad taip yra ištikrųjų, krikščionis, šv. Augustino išmanymu, negali čia nei kiek abejoti. „Tas kursai, ne vien dangaus ir žemės, sako jis, ne vien angelo ir žmogaus, bet nei menkiausio gyvio vidurių, nei paukščio sparnelio, nei žolės žiedelio, nei medžio lapelio nepaliko tam tikru budu tinkamai nesutvarkęs, negalėjo nei žmonių karalysčių nei jų viešpatavimų bei vergijų neapimti savo galybės dėsniais¹⁾).

¹⁾ Qui non solum coelum et terram, non solum angelorum et hominum, nec exigui et contemptibilis animantis viscera, nec avis pennulam, nec herbae flosculum, nec arboris folium sine quarum partium convenientia

Tečiau kas nenori čia klaidon ipulti, privalo žinoti, jog Dievo veikimas istorijoje, kad ir tikrų-tikriausias ir nesiliaujas, labai retai tebuna betarpiškas. Paprastai Dievas veikia ne pats savo galybe, bet per žmones. Todel butu toki pat klaida priskaičius istoriškame žmonijos besiplėtojime viską žmogui, o nieko Dievui, kaip ir nepalikus nieko žmogui, o viską suvertus ant Dievo. Tiesa glūdi tų kraštutinumų vidury: žmonijos istoriją sudaro ne vien žmonės, bet ir Dievas, kitaip sakant istorijoje veikia draug ir Dievas ir žmonės. Ir vienas ir kitas veikimas yra neabejotinas, Tik žmonių veikimas, kaipo regimas, yra labiau apčiuopiamas ir todel mums suprantamesnis. Daugelis, kaip jau augščiau minėjome, jį vieną istorijoje tik ir temato ir dagi toli gražu ne visai gerai tepermano. Tai aišku iš to, kad daug kas nesupranta net žemiško žmonijos tikslo. Tuotarpu šis tikslas buvo jau pirmiesiems žmonėms Dievo nurodytas. Dievas, šv. Rašto pasakymu, sutvėręs pirmuosius žmones „savo paveikslu ir panašumu“, palaimino juodu ir tarė: „Veiskitos ir dauginkitos ir pripildykita žemę ir ją pavergkita ir viešpataukita ant jūros žuvių ir ant dangaus paukščių ir ant visų gyvulių, kurie kruta ant žemės“. Tuo budu žmogus tapo pastatytas žemės valdonu. Bet žemei apimti savo valdžion, žmogus turėjo pirma pasigaminti sau tam tikrų kultūros priemonių. Tuo budu, jam reikėjo taip sakant, papildyti Dievo tvėrimo darbas ant žemės. Tai ir buvo bendras taip atskiros žmogaus, kaip ir visos žmonijos žemiškas tikslas. Tverdamas žmogų savo paveikslu ir panašumu, Dievas Tvėrėjas davė jam tvėrimo galę ir norėjo, kad ir žmogus pasirodytu Dievo Tvėrėjo paveikslu ir taptu mažu tvėrėjeliu ant žemės. Turėdamas tvėrimo galę, žmogus ir vartoja ją nuolatos, kaip tai žinom iš istorijos.

Dalykas, rodos, paprastas, bet kaipgi retas iš žmonių jį aiškiai tesupranta. Todel tariamės busiant neprošalį jį čia bent keliais pavyzdžiais paaiškinus. Pirmiausia turime pažymėti faktą, jog iš to, kas yr ant žemės, toli neviską Dievas yr

et quadam veluti pace dereliquit, nullo modo dicendus est regna hominum eorumque dominationes et servitutes a suae potentia legibus alienas esse voluisse. Cfr. De civitate Dei lib. V c. XI.

sutvėręs. Pav. Dievas sutvėrė dangų, žemę ir žvaigždes, davė žmogui regėjimo galę, bet sutvėrėju teleskopo, mikroskopo, elektrinės lampelės buti nepanorėjo, — paliko tai pačiam žmogui susitverti. Panašiu budu sutvėrė Dievas arkli, asilą, kupranugarį ir pavedė tuos gyvuolius žmogui, kad jais naudodamasis lengviau galėtų tolimes keliones atlikti ir didesnes sunkenybes iš vienos vietos kiton perkelti. Ir žmogus naudojosi jais ilgą laiką savo tikslams, kol tais gamtos vežėjais nepatenkintas susitvėrė sas geležinį vežimą, vadinamąjį garvežiu, kurio pasigaudamas pralekia nun garo jiega didžiausius tolumus kur kas graičiau ne kaip pasibalnojęs greičiausiajį žirgą, ir vežasi tiek pudų prekių, kad nei šimtai arklių bei kupranugarių jų patraukti neįstengtu.

Nuo gamtos srities kreipkimes socialen. Stai šv. Rašto liudijimu Dievas yr' sutvėręs rojuje pirmutinę žmonių šeimyną. Buvo tai draug ir pirmutinė Dievo sutvertoji žmonių draugija. Nun kaip žinoma šale jos yra nesuskaitomai didelė daugybė kitokių žmonių draugijų: ukiškų, ekonomiškų, labdaringų ir dar platesnių, kaip šit kunigaikštystės, karalystės, viešpatystės, respublikos ir kitokios. Kas gi jas visas sutvėrė? Ar Dievas? Ne, jas sutvėrė žmonės.

Galop imkim, kad ir Bažnyčią. Evangelijos pasakymu ją yr sutvėręs Kristus, įsikunijusis Dievas, remdamas ją lyg ant uolos, ant Apaštalų Kunigaikščio šv. Petro. Tai yra Dieviškos tvėrybos vaisius. Bet šale jo, kasgi nežino, jog visos pasaulio antvyskupystės, vyskupystės, dekanijos, parapijos yra ne Dievo, bet žmonių sutvertos ir apribotos.

Senovės stabmeldžiai matydami žmogaus prakilnybę, bet nesuprasdami jo nei prigimto, nei antgamtinio tikslo, buvo davę jam vardą *m i k r o k o s m o t. y.* mažyčio pasaulio. Musų išmanymu butu kur-kas teisingiau pavadinus jį mažyčiu *t v e r ė j u* (*μικροκτιστης*) arba anot šv. Povilo Dievo *b e n d r a d a r b i u* (*Θεοῦ γὰρ ἐσμεν συνεργοί. 1 Cor. III. 9*). Ir ištikrųjų kame tik beesi, skaitytojai, ar eini miesto gatvėmis, ar sėdi namie, ar besimeldi bažnyčioje, atkreipk akį į namus, bokštus, tiltus, automobilius... į knygas, stalus, kėdes, rubus... į altorius, žvakes, paveikslus, kryžius ir tt.. o išvysi, jog visa tai yra *ž m o g a u s r a n-*

k u d a r b a s, t. y. tam tikras Dievo tvėrimo ant žemės papildymas, kurio neturėdami bei netekę butumėm tikrai nelaimingi vargšai.

Ir tai yra tiesa ne vien gamtos, bet ir doros žvilgsniu. Nes žmogus, kad ir negali p a t s s a v e s s u t v e r t i, bet papildyti Dievo tvėrimo darbą savyje, padėdamas Dievo malonės ne vien gali, bet ir privalo. Nes ką Dievas mumyse yr sutvėręs, kad ir yra gera, bet žmogui esant nuopuolio stovyje, be Dievo palaimos ir be mūsų bendradarbiavimo lengvai gali pagesti.

Štai pav. mūsų sieloje gludi įspaustas Dievo paveikslas, bet butu labai neprotinga jį taip palikus: jis reikia nuolat saugoti, kad jokie žemės purvai jo nesuteptu ir neišdildytu. Tatai kaip elektrotechnikas naudodamasis gamtos jiegomis sutveria nuostabią elektros šviesą, taip lygiai ir kiekvienas žmogus, plėtodamos tinkamu būdu savo igimtas jiegas ir gabumus, privalo Dievo padedamas susitverti sau a m ž i n a j a š v i e s a t. y. laimingą nesibaigia- mąją nemirybę. Sutvėrimo malonė padarė mus tuo, k u o e s a m, bet pašvenčiamosios malonės remiami privalome stengtis, idant, papildydami dieviško tvėrimo darbą savyje, taptumėm tuo, kuo iš Dievo valios privalome b u t i

Tatai kiek buvo istorijoje žymių vyrų—ar tai karalysčių bei miestų įsteigėjų, ar tautinių vadų ir įstatadavių, ar dainių bei filosofų, ar dailininkų bei išradėjų, ar Popiežių bei Bažnyčios mokytojų, ar abiejų lyčių šventųjų—visi jie istorijos žvilgsniu, nežiurint jų pašaukimų skirtumo, galima drąsiai vienu vardu pavadinti Dievo d a r b o a n t ž e m ė s p a p i l d y t o j a i s, nes Dievas jais po teisybei yr pasinaudojęs kaipo įrankiais savo ant žemės tvėrimo darbui papildyti bei užbaigti.

Ir ne vien geri, bet ir blogi žmonės, patįs to nežinodami ir nenorėdami, tampa Dievo įrankiais, Jam tik vienam težinomiems tikslams pasiekti. Šiais pastaraisiais Dievas naudojasi lyg savo rykštėmis bei botagais, raginančiais žmoniją ne stovėti ant vietos, bet kilti augštin. Delto visai teisingai yra išsitaręs šv. Augustinas: „Nes ir bloga žmogaus valia kad ir nenorėdama gamtos tvarkos laikytis, negali teisaus ir viską gerai tvarkančio Dievo įstatų ap-

lenkti¹⁾. Tatai šio Bažnyčios mokytojo pasakymu Dievas yra „visokio būdo žmonių tverėjas, geravalių padėjėjas ir atlygintojas, piktavalių apleidėjas ir pasmerkėjas, tų ir kitų tvarkytojas“²⁾.

Tiesa, Dievas, kaip begalo šventas, neapkenčia pikta ir yra priverstas bausti, bet kaip begalo išmintingas, taip sugeba žmonių dalykus sutvarkyti, kad net tai, kas žmonių darbuose yra negera, padeda pasiekti gera, ko Dievas nori. Štai pav. tikybos priešai, užsipuldami žodžiu ir raštu ant tikėjimo tiesų, priverčia tikinčiuosius jieskoti geresnio tų tiesų apgynimo; panašiu būdu erezių bei atskalių skelbėjai, norėdami Bažnyčios pamatus išgriauti, spirte spiria popiežius ir vyskopus rupintis geresniu jos sutvarkymu ir papiktinimų prašalinimu ir tuo daro ją stipresne ir skaistesne. Galop net ir patys piktadariai ir plėšikėliai, vagystei bei žmogžudystei atsidavusieji, versdami civilę valdžią rupestingiau globti žmonių gyvybę ir turta, irgi bent dalimi padeda socialę tvarką gerinti.

Ir tenesako čia kas, kaip gali tobuliausias Dievas leisti, idant nedori žmonės, kaip nešvarūs įrankiai, tarnautu Dievui atsiekimui to, kas yra gera. Nestai kas gera nepaliauja būti gera, kad ir nešvariomis rankomis yra daroma, nelyginant kaip kad auksas nepaliauja buvęs auksu, nors ir guli nešvarioje žemėje ir nešvarių rankų yra kasamas.

Todel kas iš augščiau žiuri į istoriją, tas mato joje nevien nesiliaujančias piktenybes, suirutes ir chaosą, bet regi joje ir tam tikrą tvarką bei tikslą, sakyčiau, net ypatingai nuostabią poemą bei dailiausiai nupieštą vaizdą, kuriame dieviškas dailininkas stebėtinu būdu moka šviesą ir šešėliais naudotis. Iš tos priežasties šv. Augustinas nepabijojo net prabilti šiais drąsiais žodžiais: „Kaip piešinyje tamsios varšos savo vietoj padėtos negadina grožio, taip ir pasaulio tvarka, net su nedorais žmonėmis, yra graži, nors tų nedorėlių bjaurumas juos pačius neabejotinai bjauriais padaro“.

¹⁾ Nec mala voluntas, quia naturae ordinem servare nolit, eo justi Dei leges omnia bene ordinantis effugit. Cfr. De Civ. Dei Lib. VI c. 23.

²⁾ Omnium naturarum creator, bonarum voluntatum adiutor et remunerator, malarum relictor et damnator utrarumque ordinator. Cfr. De Civ. Dei Lib. XI c. 26.

Tuo budu prieiname išvadą, jog žmonija istoriškame savo plėtojimos procese, nėra visai palaida, bet turi tam tikrą tikslą, kuriuo yra apvaldymas žemės, naujinimas jos paviršiaus ir ėjimas prie kiek galima augštesnio labo.

Jei žmonija nebut nupuolus, ji but tą tikslą pasiekus bendromis visų žmonių pastangomis ramiu budu. Nupuolus gi, ji nun eina prie jo b e k o v o d a m a, pasidalinus į du priešingu būrių. Vieni augščiau si labą mato žmonijos viešpatavime ir mano pasieksią tą tikslą vien savo protu ir jiegomis, nežiurėdami visai Dievo įstatymų; kiti priešingai, taikindami savo valią prie Dievo valios, rupinas pirm visoko buti Dievo tarnais, Jo karalystę ant žemės steigti ir plėtoti. Bet kadangi Povilo pasakymu „kuniškoji gudrybė yra priešinga Dievui“ (Rom. VIII. 17), tatai istorijos turinį ir sudaro nesiliaujanti kova tarp tų dviejų būrių, kurių vienas kaip besistengias laikytis Kristaus mokslo, galima pavadinti k r i k š č i o n i š k u, antras, kaip neapkenčias krikščionystės— a n t i k r i k š č i o n i š k u. Tuodu būriu nuolatos auga taip savo sekėjų skaičium, kaip ir ginklų galybe. Judviejų jiegos irgi su laiku eina vis didyn. Krikščioniškame bury pirmon vieton statoma Dievas ir jo dėsniai, antikrikščioniškame— žmogus, ir jo teisės. Pirmame atiduodame kas Dievo— Dievui, kas žmogaus—žmogui, antrame viską pavedama žmogui, Dievui nepaliekant nieko, nes ginčijama net pats jo esimas. Tų pažiūrų priešingybė ir gimdo nesiliaujamąją kovą.

Diena iš dienos ši kova eina taipgi vis didyn, bet savo didžiausį įtempimą tepasieks vien amžių pabaigoj. Tuomet tai galutinai išeis aikštėn, koks yr žmonijos tikslas ir kas yr tikras pasaulio Viešpats. Dievas, gamintojas to, kas yr gera, panaikins visai viešpatavimą to, kas yr pikta ir atskirs kukalius nuo kviečių. Tada tai pikto Viešpatijai pasibaigus ir Dievui per žmones savo tikslą pasiekus, prieis savo galą ir istorija. Dievas, kurs niekad nepaliauja veikęs, įvykdins tuomet tai, ką yr apreiškęs pranašo lupomis: „Stai aš darau naują dangų ir naują žemę“ (Iz. LXV. 17).

Iš to kas augščiau pasakyta, žinom jau, kas tai yr istorija, koks jos turinys ir galas. Laikydamosi principo „nedrįsti nieko sakyti, kas melaginga ir nesibijoti sakyti, kas tiesa“, istorija apsako nevien tai kas buvo, bet ir kaip buvo, atiduoda kiekvienai tautai ir kiekvienam veikėjui, kas jiems pridera, neslepia jų nuopelnų, bet ir neužmiršta nei jų klaidų bei silpnybių. Delei to istorija, teisingu vieno rašytojo pasakymu yra „pasaulio teismas“ (Die Weltgeschichte ist das Weltgericht). Nuo to teismo nėra apeliacijos. Kas ten bus pavadintas niekšu nenaudeliu bei piktadariu, tam vardas liks ir per amžius.

Iš praeities atsitikimų istorija pina juodai baltą istoriškojo žmonijos plėtojimos juostą. Syki gimes žmogus lieka, lyg gija, ton juoston likimo įpintas. Nori ar nenori, privalo jis savo tautinių ir religinių įsitikrinimų spalvą parodyti, tan ar kitan burin prisidėti, buti Kristaus ar Antikristo šalininku, stoti po Bažnyčios ar po netikybės vėliava. Sėdėti susyk ant dvejų kedžių, buti vienkart juodu ir baltu, kataliku ir netikėliu, tėvynės mylėtoju ir jos priešu, negalima.

Ačiu Dievui, mes ateitininkai, žinom ką ir delko tikim, mes jau esam. pasirinkę savo Vadovu Viešpatį Jėzų; mūsų obalsis „viską atnaujinti Kristuje“, eiti sa Bažnyčia, ne prieš ją, mylėti savo kalbą, bet neniekinti ir kitų, žiūrėti į kiekvieną tautą, kaip į savitą Dievo ant žemės leistąją tvėrimo jiega, turinčią žmonijos besiplėtojime savo atskirą istoriškąją pašaukimą. Taigi ir laikykimės tos krikščioniškos pasaulėžiūros nesigailėdami triuso ir pasišventimo augščiau nurodytiems idealams vykdyti. Tai yra pirmutinė ir pamatinė sąlyga, jei norime ilgainiui tapti naudingais savo tėvynės veikėjais. To laukia iš mūsų Lietuva, to trokšta ir davusis mums tvėrimo galę Dievas. Jis nori per mus savo augštus tikslus vykdyti, nori naudotis mumis kaip savo gyvais įrankiais. Pildykim tatai šią Jo šventą valią, niekad jam neprieštaraukim nei darbais, nei žodžiais, trumpai sakant—elgkimes taip, kad busimos kartos negalētu prikišti, mus buvus egoistais-nenaudėliais, nepildžius kas priderėjo, nesunaudojus mums Dievo duotosios tvėrimo galės, nepadarius savo kraštui nieko gera ir dingus be jokios žymės istorijoje. Ne tam mes esame

Dievo leisti ant žemės. Kaip apie Kristų istorijoje užsiliko liudijimas, jog jis perėjo per gyvenimą gera darydamas (Pertransiit benefaciendo. Act. 10. 38), taip ir mes, kaipo Kristaus sekėjai, turime priedermę ne vien tikėti kaip reikiant, bet ir tą tikėjimą gerais darbais patvirtinti. Be gerų darbų nėra žmogui nei danguj išganymo, nei istorijoje paminėjimo. Garbinga nemirybė kaip danguj taip ir ant žemės yra neatskiriama surišta su gerais darbais. Tuo žvilgsniu doros ir istorijos reikalavimai yra visai tie patys. Vyriausias kaip doros taip ir istorijos dėsnis yra vienodas: „Per kryžių prie šviesos, per aštrumus prie garbės (Per crucem ad lucem, per aspera ad astra) Šitas dėsnis lygiai tinka kiekvienai tautai kaip ir kiekvienam atskiram asmeniui; kas jo nepripažįsta, tas niekad nesupras, nei kas tai yr istorija.

A. Hironietis.

SUGRĮŽK, SUNAU!

Ei, bėgk sunau, prie Lietuvos!
Pameski svetimus laukus,
Kad nepadėtum ten galvos,
Kur skęsta dumuose dangus!
Čia puikios lankos ir kalnai..
Sunau, sugrįžk, sugrįžk čionai:

Pagis širdis, pakils viltis,
Išvysi tuoj, kad Lietuvoj
Gražu-gražiausia yr' už-vis!

Šešupė, Nemun's čia vingiuoja:
Lakštingala krantuos čiulbuoja,
O kad prie grėblio pradalgiaus
Sesutė dainą uždainuos—
Tai širdis virp' kad ir kiečiausios,
Nes dainos mus' užvis gražiausios.

* * *

Čia žydi jazminų kerai,
Alyvos kaišo mus sodnus,
Rūdastų skečias' pumpurai,
Čia rasi tulpes, jurginus
Ir auga žydi putinai;
Sunau, sunau, sugrižk čionai!

Pagis širdis, pakils viltis;
Išvysi tuoj, kad Lietuvoj
Gražu-gražiausia yr' užvis.

Tėvelis tavo bedejuoja,
Sena močiutė aimanuoja,
Mergelė kalba su ruta,
Kada sugrįši tu, kada?
Ji tau vainiką puiku skina
Ir širdį jin įpint ketina.

* * *

Kaip balsimas tyli naktis
Čia saldina širdies skausmus;
Čia pasidžiaugsi žvaigždėmis,
Išvysi kaip gražus dangus...
Berneliai gieda vakarais...
Sunau, sugrižk—dainuok su jais.

Pagis širdis, pakils viltis;
Išvysi tuoj, kad Lietuvoj
Gražų—gražiausia yr' užvis;

Sugrižk, sunau, į šalį savo,
Kur motina tave liuliavo,
Kur palikai brangius laukus,
Padėk nuo jų naikint vargus...
Paskirtą vardą, broli, gausi,
Jei į tėvynę parkeliausi.

Kazys Maknys.

2. PRIMINIMAS.

Sveiki broliai jauni, plačių norų pilni—
Pasekėjai gėlių židinių!
Mus, svajonės, vargai, nun taip juda margai
Lyg kad vilnis ant jūrų plačių.
Kaip diena ir naktis, kaip audringa mintis,
Taip tai mainos gyvenims žmogaus:
Nors bijunas gražus, bet pavys ir padžius,
Nebeteks nei to vardo brangaus.
Rodos vakar tiktai lankoj klėstė žiedai;
Šiandien dalgis pakirto žalius,
Ryto metą anksti, kad saulytė skaisti
Užtekės, ir žiedeliai padžius.
Oi, atminkit, draugai, kas tik žydi margai,
Tuoju pavys ir gražumo neteks,—
Taip jaunystė graži pražydės pamaži
Ir sriovė plačių norų išseks.
Taip pasauly umai viskas mainos margai:
Nun dainuoju, gal verksiu rytoj,
Nun tėvynės laukuos gyvenu, maitinuos,
Ryt... gal vargsiu šalyj svetimoj...

Kazys Maknys.

3. MAN NEKALBĖKIT.

Ne, man nekalbėkit, kad ten yr' šalis
Gražesnė už mano Lietuvą;
Kad vandenio ten mėlynėsnė vilnis,
Kad ant jos aš mainyčiau Danguvą.

Negirkit man mirtų, činarų lapus,
Netrokštu levendrų matyti,
Netrokštu Aigipto garsius kurhanus
Ant pilkalnių savo mainyti.

Neilgiuosi Brento, Salgyro panų,
Sveicarijos Alpių snieguotų;

Eufrato, Maricos skaisčių vandenų,
Lambardijos klonių gėliuotų.

Lietuva graudinga! nelaisvei kenti,
Bet turtas Tu mano krutinės,
Tave pamylėjau jaunystei anksti,
Kitos sau nerasiu tėvynės!...

Kazys Maknys.

4. NA-GI LITERATAI VYRAI...

Na-gi, literatai vyrai!
Duokit vietą mano lyrai,—
Linksmi, gaudžiai padainuosiu,
Džiaugsmą, vargą išrokuosiu.
Apdainuosiu jums tėvynę,
Kaip senovėje ją gynė
Mus' garbingi lietuvininkai—
Narsūs, drąsūs kariauninkai
Kiek jie lobio pargabeno
Pas baltplaukį tėvą seną.
Kiek sidabro, aukso, šilko,
Kardų, jiečių... kailių vilko...
Ir šiaip visko, kas gers kluvo...
Ei, senovės vyrai buvo.
Na-gi, literatai vyrai
Duokit vietą mano lyrai!
Kad užtrauksiu jums dainelę
Apie Lietuvos mergele:
Kaip ji anksti rytą kelia,
Anksti bėga į darželį;
Kaip jai kojas plauna rasos;
Koks liemuo jos, kokios kasos;
Kaip palydi ji bernelį...
Padainuosiu močę brangią,
Kaip ji sunų karan rengia;
Kaip jis moko žirgą juodą...
Apdainuosiu visą buvį,
Kiek žinau aš pas lietuvi:
Gričią, žardį, svirną, kluoną,

Kokią valgo jisai duoną;
Kiemą, kelią, lanką plačią,
Beržą, uosį, liepą stačią,
Lanką, bandą, piemenėlį,
Kaip jis rytą atsikėlė,
Kaip akytės jam užkiutė,
O čia kyla vos saulutė...
Rasos kojeles jam plauna,
Gyvulėliai baubia, bliuna...
O ten toli vėl artojas
Su arkliais dirvoj gainiojas...
Tai pudymą gal akėja,
O ten vėl į dirvą sėja...
Ten žaliuoja vasarojas...
Padainuosiu, kam saulutė
Vos pakilus apsiniaukė,
Kam ta vargdienė sesutė
Ašarėles rytą braukė...
Daug, oi, daug išgirsit vyrai,
Tik parengkit vietą lyrai...

Kazys Maknis.

5. MANO DAINELĖ.

Dainuoju dainelę, nors širdį man gelia,
Nors ašaros byra, aš skambinu lyra,
Ir maišosi tonai. Stebėtini monai,
Nors varžo krutinę, akių sidabrinę
Išspaudžia rasele... Dainuoju dainelę.
Nors pašiepė žmonės mane ant kelionės,
Vistiek turiu viltį, kada nors pakilti,
Atdengt tą krutinę, kurią sugadinę
Sumindžiojo žmonės... Tik, Muza malonės,
Priveski prie uosto, kurs ašaras šluosto:
Dainuosiu ramumą nuilsusiai miniai,
Dangaus tobulumą sukelsiu krutinėj...
Dainuoju dainelę... Augščiauasis, duok galę
Paskatinti žmones prie Kristaus kelionės!

K. Maknis.

ŽEMĖ.

(Iš M. Jókai'o).

Mūsų tarpe yra viena garsi ir labai galinga poni, kurios ligšiol mokslo vyrams nepavyko kaip reikiant iširti, nors taip daug apie jos spėkas bei galybę yra kalbama; į ją kreipiame visą savo viltį.

Ne apie saulę čia kalbu, bet apie žemę.

Gera palaimintoji žemelė, netaip aistringa, kaip kiti gaivalai: ugnis, vanduo ir oras, ramių-ramiausiai duodasi save piaustyti, žeisti, statyti ant savo nugaros kaimus, miestus ir tvirtoves...

Ziuri į žmones, kaip jie viens kitą naikina, visomis pastangomis kovoja, stengdamies kuodaugiausiai išsižudyti; viena jie ardo, griauja, jo vieton statydami kita. Ar kreipėsi bent vienas į ją klausdamas: Galingoji poni, gera palaimintoji žemelė, ar tau patinka mūsų darbai bei siekiai?!

Ar nepyksti, kad mes be jokio pasigailėjimo kertame tavo puikius miškus, kurie tave ilgus amžius sergėjo nuo karštų saulės spindulių, kad atimame tau tą žaliuojančią uždangą, kad sauvališkai nurodome ir sutrukdome tavo upėms tekėjimą, nusausiname ežerus, statydami tave į sunkų ir vargingą padėjimą, rengiam tau juodą ateitį.

Ar nepyksti, kad kasdien tavo kuną piaustome, savinamės jo geriausias dalis, versdami mus skaniai valgydinti ir girdyti, kad kraujais laistome tavo gėliuotas kvepinčias pievas ir laidojame tavyje šaltus sustingusius numirėlių lavonus. Gyvenam ant tavęs ir iš tavęs, laiminame ir keikiame tave kad mus maitini, laikai, ir laužome sau pakaušius, koku būdu padauginus žmonių tose vietose, kame gyveno ligšiol nedidelis gyventojų skaičius.

Ar tau tas viskas patinka, pasakyk, galingoji poni!..

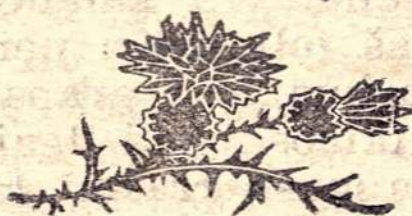
Žemė viską kantriai pergyvena, viską tyliai kenčia ir tik retkarčiais kai kada pasipurto, sudreba jos vidurys tarsi persigandus nuo baimės, o įvairūs gražūs rumai ir trenksmingi miestai dideliai nusimine siubuoja lyg laivai ant jurų.

Paskui vėl porą amžių praeina, pakol smarkesnimis gyvybės apsireiškimas sutvaks. Kaip geriausioji gerbiama močiutė, kantriai viską kenčia nuo išdykusių pikčiurnų vaikų. Tyliai kenčia slėpdama jų nuodėmes, o paskui už juos kenčia dangaus bausmes.

Ji nepyksta ant žmonių, niekuomet jų nebaudžia. Vysto juos, slaugo, auklėja stropiai prižiūrėdama ir nei mažiausios savo darbams padėkos nereikalauja.

Vargsta, skursta, niekam nesiguodžia, niekam nesiskundžia, o kentėjimai kas kart ją pamažu vis silpnina, jos nedėkingų beširdžių vaikų likimas kankina ir vargina ją, purvinos, suteptos nuodeimėmis žmonių sielos atima jai paskutines spėkas, taip kad tampa nieko nebegalinti, nieko neįstengianti...

Kiek tai žmonių žemei susirgus žusta! Tuomet pasirodo neregėtas negirdėtos mirties rušis, naujos ligos, apie kurias seniau nieks nebuvo girdėjęs; stiprus ir galingi krinta negyvi. Veltui žmonės slepiasi gražiuose rumuose, veltui stiprina savo kuną tepdami jį brangiais balsamais ar kvėpalais, sulaiko kvapą—neregima mirtis nežino nei durų, nei akmeninių sienų, ir vejasi ypatingai tuos, kurie jos apsilankymo labiausiai bijosi. Žmogus girdėdamas apie mirtį viską pamiršta, merdėja nuo baimės. Tai ne liga žmonių, mūsų plačią žemelę apgyvenusiu, tai ji pati sunkiai negaluoja...

KAS AŠ ESU?

(Referatas skaitytas draugų būrelyje).

Draugai, nemanykit, kad tai tuščias klausimas. Anaip-tol—tai vienas iš svarbiausių, nes argi kiekvienas žmogus neprivalo žinoti, kas jis esąs.

Bet norint tai sužinoti, reikia gerai save pažinti. Delto nebereikalo ir pasakyta senovės išminčiaus: pažink save—nosce teipsum, tai yra pažink savo kilmę, savo gyvenimą, savo būdą, savo gabumus, palinkimus, įsitikrinimus, pažink ką gali, ko negali, kam tinki, kam ne ir tt..

Supratęs, kad nuo šio pažinimo pareina visa tolesnio mano gyvenimo ir veikimo doriška vertė, aš ir stengiaus kiek galėdamas surasti tikrą ir teisingą atsaką į klausimą, „kas aš esu“.

Jūs draugai, beabejo rasite šį mano atsakymą esant nepilną nei tobulą; aš ir pats tai gerai žinau. Tečiau jei visgi drįstu jums jį čia dėstyti, tai darau tai, žinoma, ne tam, kad jūs jį ištisą, kaip yra, priimtumėt, bet tam, kad juo remdamies pasistengtumėt patis išsidirbti sau panašų, tik daug geresnį ir pilnesnį atsakymą.

Po šių kelių pasiaiškinimų einu tiesiog prie savojo dalyko, taigi ir meldžiu mielai paklaudyti mano išpažinties, kas aš esu per vienas.

Pirmų pirmiausia aš esu Lietuvos kaimietis, lietuvių k a i m i e č i ū v a i k a s. Kaip toksai, aš esu kaime gimęs, kaime augęs, kaime išėjęs pirmutinius mokslus. Delei to aš tos savo kaimišką kilmę visai nesigėdžiu, anaip tol dideliai ją branginu ir nei kiek nepavydžiu tiems, kurie yra gimę dvaruose ar miestuose. Gali sau kas nori didžiudamasis girtis: mano tėvas yra didžponis, mano — grapas, mano — kunigaikštis!... Aš tokiems paprastai drąsiai atsakau: „o mano tėveliai yra kaimiečiai“!...

Tai sakydamas, aš toli gražu nemanau, kad kitų lumų žmonės butu negarbūs, kad grapai, kunigaikščiai reiktu niekinti, anaip tol tikiuosi, kad ilgainiui mūsų miestietija ar ponija bus naudingos mūsų kraštui, kaip tai kad yra kitur, —bet jei aš savo kaimietišką kilmę ypatingai laikau pabrėžtiną, tai delto, kad be grapų, kunigaikščių Lietuva gali savotiškai gyvuoti, o be lietuvių kaimiečių ji butu seniai jau dingus. Jei tat Lietuva, kaip atskira etnografiška sritis, užsiliko lig šiai dienai, tai čia nuopelnas ne mūsų miestiečių nei grapų bei kunigaikščių, bet prastų kaimiečių. Tai yra istoriškas faktas, kurio jokia sofistika neįstengs išgriauti.

Be to yra dar ir kita priežastis, delko aš savo kaimišką kilmę ypatingai branginu. Aiškumo delei imsiu pavyzdį. Sakysime aš bučiau gimęs grapų ar kunigaikščių šeimynoje. Tuomet į klausimą, kas aš esu, vargiai nežinočiau ką atsakyti. Taikydamasis prie savo aristokratiškų tėvų, aš gal šiandiena bučiau bemanas, kad aš esąs ne lietuvis, kad mano tėvynė esanti koki Lenkija, Gudija, ne Lietuva ir tt... Jei aš nun esu nuo tų abejonių liuosas, jei aš turiu aiškų ir griežtą atsakymą į klausimą, kokion tauton aš prideru, tai daugiausia ačiu savo kaimišk-

kai kilmei, ačiu mano tėveliams, kurie mane lietuviškai auklėjo, ačiu mano seselėms, kurios mane lietuviškai kalbino ir man lietuviškai dainavo, ačiu mano kaimynams kaimiečiams, kurie lietuvių kalbą lig šiai dienai išlaikė ir man jos meilę įkvepė. Tuo budu ačiu savo kaimiškai kilmei aš aiškiai žinau, kas aš esu t a u t y s t ė s ž v i l g s n i u. Tai viena

Antra—ta pati kaimiška kilmė parodė man taipgi, kas aš esu ir t i k y b o s ž v i l g s n i u. Mano bočiai ir prabočiai buvo katalikai. Užgimę, jie buvo katalikų bažnyčioj krikštyti; suaugę, jie katalikų bažnyčioj meldės ir buvo mokinami; numirę, jie tapo katalikų kapuose palaidoti. Kaipotėvų palikimas katalikystė teko ir mano tėvams, o iš jų ir man. Katalikų bažnyčia brangi mano tėvams: jie joje randa šviesos savo dvasiai, paguodos varguose ir nelaimėse; ji yra jų dvasiška motina, jie jos vaikai. Jie ir mane išmokino katalikiškai tikėti ir melstis. Tuo budu jų tikyba yra draug ir mano tikyba. Bet ar aš su tėvais čia neklystu?

Matydamas vieną kitą draugą katalikystės išsižadėjus, ją niekinant, Katalikų Bažnyčios neapkenčiant, ant jos kunigijos purvais drabstant, aš klausiau savęs, kaip man apsiversti, ar su „pažangiaisiais“ moksleivių vadais paminus po kojų seną tikybą, jieskoti naujos materializme, socializme, ir kitokiose naujos gadynės pasaulėžvalgoje, ar tikėti taip, kaip mano tėvai tiki, draug su jais kalbėti kasdiena senąjį „Tėve mūsų“, šventadieniais mišių su pamokslų klausyti, retkarčiais išpažintį atlikti, trumpai tarus buti tikinčiu kataliku, kaip dauguma lietuvių.

Nepratęs savo įsitikinimų mainyti, kaip ponai pirštinaites, aš nutariau šį klausimą plačiau patyrinėti. Tam tikslui pirmiausiai kreipiausi į draugus pirmeivius, klausdamas, dėlko jie yra metę savo tėvų tikybą. Jie man atsakė tai padarę dėlto, kad katalikystė persenusi, kad jos dogmatai esą moksliskai išgriauti, kad Katalikų Bažnyčia tramdanti žmonijos ėjimą pirmyn ir tt., bet tiems savo drąsiems tikrinimams jokių rimtesnių išrodymų neturėjo.

Nuo mokytų savo draugų kreipiausi toliau prie prastų kaimiečių, klausdamas, dėlko jie tiki. Šie man atsakė, tiki dėlto, kad taip Kat. Bažnyčia mokina, ši gi taip mokina dėlto, kad taip mokino jos įsteigėjas Kristus, o šis

buvo Dievas, nes pats, budamas nukankintas ant kryžiaus, numiręs ir palaidotas, savo galybe atsikėlė iš numirusių. Delto gi jis negali nei suklysti nei kitų klaidinti, taigi Jo kaip ir Dievo privalome klausyti. Iš to patyriau, kad prasti kaimiečiai nėra visai aklatikiai, kaip apie juos kalbama, kad jie savo tikėjimui pateisinti turi ištisą išrodymų eilę. Ėmiau tatau tyrinėti tuos išrodymus. Perskaičiau Geručio „Nuomones Gerbenio, jo giminaičių ir prietelių“. Šis veikalas išskleidė ne vieną mano studentišką abejojimą ir parodė, kad tikyba nėra beginklė. Paskui paėmiau prof. Bučio „Tikėjimo dalykus“; čia kaikuriuos klausimus, kaip šit apie Dievo buviną, apie Kristaus iš numirusių atsikėlimą ir k. radau dar geriau išrodytus.

Gavęs iš pažįstamų man klierikų vieną kitą platesnį apologetikos vadovėlį svetimomis kalbomis, dar labiau įsitikrinau, kad mano „senutė“ katalikystė toli gražu nėra nusigyvenusi, kaip apie ją kalba paleista, anaipol, kad ji tvirtai stovi kaip ir pirma ir kad turi savo tikrenybės pateisinimų kur kas daugiau, kaip paprastai manoma.

Tuo skaitymu likau galutinai sutvirtintas savo tikėjime ir tapau įsitikrinusiu kataliku. Pamačiau, kad man nėra jokio pamato išsižadėti savo senos tikybos ir skirtis nuo savo tėvelių tame dalykė, nes jų tikyba tikra ir gera, tik reikia mokėti ji pateisinti. Taigi ištyręs asmeniškai daromųjų jai priekaištų menkumą, aš ir laikaus nun amžiais išmėgintos katalikystės, t. y., tikiu taip, kaip tiki mano tėveliai, meldžiuos kaip jie, einu išpažinties kaip jie; tarp jų ir manęs tas tėra tik skirtumas, kad aš nun geriau už juos pažįstu savo tikėjimo tiesas, aiškiau suprantu ir geriau moku jas nuo priekaištų apginti.

Tuo budu, kaip matote, aš priėjau prie atsakymo į klausimą, kas aš esu ir t i k y b o s ž v i l g s n i u.

Lieka dar pasakyti keli žodžiai apie tai, kas aš esu d o r o s ž v i l g s n i u. Čia turiu prisipažinti, kad aš ilgą laiką klydau, laikydamas save jei ir nevisai tobulu, tai bent tikrai geru vaikinu. Mat aš kaip ir kiti moksleiviai teisinau save tuo, kad „aš nieko neužmušiau, nieko nepavogiau“. Tasai jaunime labai prasiplatinęs pasiteisinimas buvo užtemdęs mano protą ir atbukinęs mano sąžinę, taip kad aš kitų savo ydų visai nemačiau nei nejaučiau. „Ger-

benio nuomonės“ išsklaidė manyje tą gerą apie save mąnyimą. Giliau patyrinėjęs savo sąžinę, aš aiškiai pamačiau, kad aš toli gražu nesu taip geras, kaip apie save maniau, kad manyj yra daug įvairių blogų palinkimų: ir puikybėn ir rustybėn ir tinginystėn ir neskaistybėn ir kitosna ydosna. Tai supratęs, aš ir tariau sau: kad aš nesu geras, man tai nun aišku; bet kadangi religija mane mokina, jog aš Dievo padedamas galiu tapti geresnis, jei tik tikrai stengsiuosi, tatai ir griebisiuos visų priemonių, kurias tam tikslui Bažnyčia man paduoda.

Ir pildydamas savo žodžius, mečiau lauk seną neišlaikanti kritikos įsitikinimą, kad aš geresnis už kitus, ėmiau laikyti save tuo, kuo buvau ištikrujį, t. y. žmogum norinčiu būti geru, bet dar toli gražu ne esančiu geru. Tai buvo pradžia krikščioniško nusižeminimo. Supratęs, kad aš nesu geras, ėmiau kritiškai žiūrėti į visus savo pasielgimus, žodžius ir mintis, labiau save daboti ir saugoti. Ir juo labiau aš save dabodavau, juo daugiau rasdavau visokių netobulybių, silpnybių, o kartais ir aiškių nuodemių. Supratęs, kaip dideliai aš esu menkas ir silpnas doros žvilgsniu, atsiminiau Kristaus žodžius: „Be manęs nieko negalite padaryti“; tai man atvėrė akis ir parodė, kur kreiptis, kad rasčiau didesnės doriškos stiprybės. Jei aš esu silpnas, tariau sau, tai užtat Dievas yra visagalis; Jis gali man padėti kovoje su blogais palinkimais, gali mane apsaugoti nuo doriškų nuopolių. Reikia tik jo pagalbos prašyti. Tam gi yra malda.

Emiau tat labiau melstis.

Malda neliko be pasekmių. Dievas suteikė man naujos šviesos, kurios padedamas dar aiškiau pamačiau, ko man truksta doros žvilgsniu; mano nuodėmės, kurių pirma visai nemačiau, stojo nun mano akyse visame savo bjaurume. Ilgai kęsti jų savyje nebegalėjau. Nuėjau išpažinties ir visas jas išpasakojau kunigui. Nemalonu tai buvo ir sunku viską nieko neslepiant išdėstyti, bet Dievo padedamas tai išpildžiau ir pagrižau namon nuramintas, pastiprintas, tvirtai pasirižęs tų nuodėmių daugiau nebedaryti.

Išpažintis žymiai padėjo man pasitaisyti, bet visų ydų ir blogų palinkimų manyje nepanaikino. Jaučiau aš juos savyje ir toliau, bet nuodėmėsna įpuldavau rečiau.

Pamatus, kad visų savo silpnybių negaliu panaikinti susyk, nutariau imti rauti jas iš širdies po vieną. Vienos pasirodė kur kas lengviau išsisaugoti ir nusikratyti, ypač darant kasdien iš jos sąžinės sąskaitą. Dabar aš kovoju su viena mano didžiausia netvarkos yda. Ji plaukia iš egoizmo, iš to, kad man mieliausia yra daryti, kas man patinka, o ne tai, ko nun mano priedermės reikalauja. Malda ir išpažintis man ir čia daug padeda, nors geidžiamą rezultato toli gražu nesu da pasiekęs.

Tasai savęs kontroliavimas, taisymas, saugojimas pasirodė naudingas man ir tuo žvilgsniu, kad leidžia man geriau pažinti ir savo priedermes, kaipo mokinio. Supratęs, kad gyvenimas be tvarkos, be tikslo, be prasmės yra niekam netikęs, aš apsirinkau gyvenimo obalsiu — pirm negu ką padarysiu, negu ką skaitysiu, negu kur nueisiu, klausti savęs: ar tai nebus priešinga mano pašaukimui, mano priedermėms, o ypač ar nebus priešinga Dievo valiai.. Tas paklausimas praktikoje pasirodė man labai naudingas. Jis apsaugojo mane nuo ne vieno klaidingo žingsnio, nuo ne vieno netinkamo darbo, žodžio bei manymo.

Galop tebuna man leista čia pridurti dar vienas žodelis. Skiriu jį tiems, kurie klaidingai mano, kad gyvenimas religijos principais užmuša jaunime visoki gyvumą, daro jį nedraugišku, jaunystės reikalų bei idealų nesuprantančiu. Tai visai netiesa. Mokinys katalikas, kuriam rupi Dievas, dora ir dvasios tobulybė, negali būti joks paniura, savyje užsidariusis. Jieškodamas krikščioniškos tobulybės, jis tos tobulybės principus taikins prie savo gyvenimo aplinkybių, jis stengsis netik geriau mokytis, bet ir švelniau apsieiti su draugais, labiau juos pamylėti, būti jiems naudingu padėjėju moksle, tinkamu dalininku jų nekaltuose žaidimuose, geru prieteliu ir t. t...

Galiu tai patvirtinti, kad ir asmenišku prityrimu. Budamas gimnazijoje daug kartu esu patyręs, kad iš daugelio draugų tie buvo geriausi ir mieliausi, kurie buvo susipratę katalikai ir į dorišką savęs lavinimą rimtai žiūrėjo. Daug pasinaudojau jų pašnekėsiais, jie mane palaikė sunkesniuose valandose, jie įkvėpė drąsos ir pasirizimo eiti pasirinktuoju keliu — ypač jie užgrudino manyje norą likti per visą gyvenimą lietuvių — kataliku ir bai-

gus mokslą, nejieškoti išsvajotos laimės tolimuose kraštuose, bet pasišvęsti savo tėvynei savo brolių lietuvių naudai, tapti savo krašte naudingu veikėju. Ar tai man pavyks, ar aš juo tikrai ilgainiui tapsiu—tai jau kitas klausimas, apie kurį šiandiena tarti ką nors tikra būtų peranksti. Mano tikslas buvo pasisakyti, kas aš nun esu. Šiuo referatu aš tariuos šiap taip jį pasiekęs.

Buvusis gimnazistas.

Homero laikais ir dabar.

Ziloje senovėje, rasit koks dvylika šimtmečių, prieš Kristui gimsiant, buta vieno svarbaus atsitikimo. Kad ir apipynė jį lyg vortinkliu pasakos ir legendos, tečiaus jis reikia pripažinti tikrai buvusiu ir neabejotinai istorišku. Tuo atsitikimu buvo karas graikų su trojiečiais.

Koki buvo jo priežastis, ne visai aišku. Spėjama, galėjusios jį sukelti dviejų galingų karališkų dinastijų ambicijos: iš vienos šalies Atridai tykojo užgrobti Priamo valstiją, kurią kadaisiai valdė jų protėvis Tantalas; iš kitos—Trojos kunigaikščiai galando dantis prieš graikus užtai, kad jie kitados Herkulio vedami buvo užpuolę Ilioną ir sutrynę Laomedono galybę. Tarp jų virė sena neapykanta, prie kurios beabejo prisidėjo ir prekybos reikalai. Šiandien visi istorikai tvirtina, kad graikams ir trojiečiams netiek rūpėję dinastijų kivirčiai, kiek Egėjaus jurose viešpatavimas, del kurio beabejo ir susikirte.

Menelajo žmonos Alenos pagrobimas greičiausia buvo tik paviršutinė priežastis tų milžiniškų imtynių, kurios sukėlė-sujudino visą Graikiją, kad ir padalintą į daugybę atskirų valstijelių. Visos jos kaip viena puolė, kad

Iš mokyklų gyvenimo.

NAUJOS MOKYKLOS.

Suvalkai. Rugpiučio 21 d. šių metų atidaryta čia pirmutinė vokiška mokytojų seminarija (erstes deutsches Lehrer-seminar). Atidarymo iškilnėje dalyvavo švietimo dalykų sprendėjas (Decernent) vorm Stein'as iš Vilniaus, kariuomenės rabinas d-ras Levy ir Suvalkų vyresnybės atstovai.

Apskričio mokyklų inspektorius Woelki savo prakalboje į mokinius ragino „net ir svarbiose bei nemaloniose valandose nenustoti drąsos, nes auklėjimas, kuriam jie turėsia pasišvęsti, kad ir esąs sunkus, bet jo tikslas yr nuopelningas ir garbingas“. Iškilnė pasibaigė dainavimu, kurį atliko mokinių choras.

Iš „Kownoer Zeitung“.

Redakcijos atsakymai.

P. Giliui. Tokio leidimo mes neturime ir vargiai begausime.

P. Kaz. Makniui. Tamstos eilės mums tinka. Atskyre porą silpnesnių, kitas visas skubinamės sunaudoti tuojau ir dedame šin „Ateities“ numerin. Ačiu labai žemai, prašome daugiau.

P-lei Agotai „Iš mano atsiminimų“ idėjome 3-n „Ateities“ n-rin. Nuoširdžiai dėkojame.

P. N. N. Kokių tautų jaunuomenė ir kokiomis sąlygomis priimama į naują Suvalkų mokytojų seminariją, mes nežinome. Kreipkis, Tamsta tiesiog į pačią įstaigą.

Redaktorius ir leidėjas

PR. A. DAMBRAUSKAS.

Saliamono Banaičio Spaustuvė Kaune Litzmann'o gatvė № 34.

Lapkričio 1916 m.

№ 5 (57).

ATEITI

Turinys.

I. URVELIS: Didvyriai ir jų vertė tautos bei žmonijos gyvenime (vertė iš Majewskio).	129
II. D.: Asmens ir visuomenės pažanga	139
III. BTS.: Naminis priešas.	142
IV. MEIRUNAS: Ji (poezija). (Eilės).	143
V. MEIRUNAS: Neišpidyti troškimai. (Eilės).	143
VI. VINCAS STONIS: Ruduo. (Eilės).	144
VII. UOSAITIS: Bangos. (Eilės).	145
VIII. VYTAS: Lankoje.	146
IX. AISVĖ: Jėzus ir vaikas.	148
X. SKAITYTOJAS: Knygų recenzijos.	150
IX. DR.: Rašybos dalykai.	152
XII. J. IS STANČAICIŲ: Vadovėlių klaidos.	154
XIII. LAZIETIS: Mokykimės savo kalbos.	155
XIV. Iš mokyklų gyvenimo.	155
XV. Iš dvasiškos jaunuomenės gyvenimo.	159
XVI. A. J. Prof J. Florschütz'as.	159
XVII Redakcijos atsakai.	160

